

Ukraina: program wsparcia od MFW i zwiększenie wydatków obronnych

Sławomir Matuszak

21 marca 2023 r. Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) poinformował o osiągnięciu wstępnego porozumienia z Ukrainą w sprawie programu Extended Fund Facility (EFF), w ramach którego ma ona otrzymać łącznie 15,6 mld dolarów, w tym 4,5 mld do końca br. Program jest przewidziany na cztery lata i podzielony na dwie fazy. W pierwszej, trwającej 12–18 miesięcy, głównym zadaniem będzie wzmocnienie stabilności finansowej państwa, przy czym Kijów ma zaprzestać praktyki bezpośredniego kupowania obligacji wewnętrznych przez bank centralny (co de facto oznacza „drukowanie” hrywny), unikać działań mogących powodować zmniejszenie wpływów podatkowych, a także zintensyfikować kontrolę nad sektorem bankowym. W drugim etapie, który rozpocznie się po zakończeniu wojny, przeprowadzone zostaną reformy nastawione na odbudowę gospodarki, osiągnięcie stabilności makroekonomicznej oraz integrację z UE. Szczegółowej listy wszystkich wymogów związanych ze wsparciem w ramach EFF jeszcze nie opublikowano. Porozumienie musi zostać zatwierdzone przez Radę Dyrektorów MFW, co powinno nastąpić w najbliższych tygodniach.

Tego samego dnia Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła poprawki do budżetu zwiększające wydatki o 537 mld hrywien (ok. 14,5 mld dolarów). Kwota 518 mld przypadnie na obronność, w tym 477 mld zostanie przeznaczone na wypłaty wynagrodzeń dla wojska i struktur siłowych, a reszta na zakup sprzętu i uzbrojenia. Do Ministerstwa Obrony trafi 372 mld hrywien, do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych – 98 mld, do Służby Bezpieczeństwa Ukrainy – 9,3 mld, a do wywiadu wojskowego – 4,6 mld. Ogółem nakłady związane z bezpieczeństwem i obronnością w 2023 r. mają pochłonąć 1,5 bln hrywien (ok. 40,5 mld dolarów), a więc sumę porównywalną do ubiegłorocznej (zob. wykres).

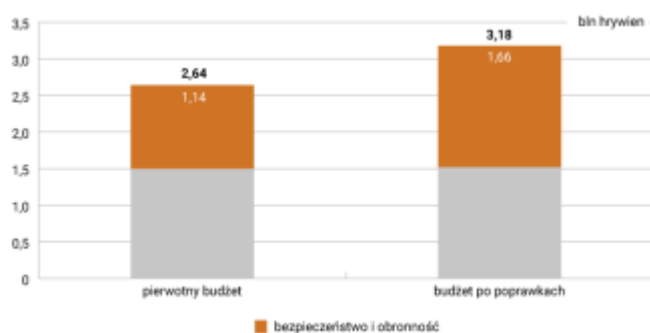
Komentarz

- Osiągnięcie porozumienia z MFW to sukces ukraińskich negocjatorów, gdyż jego zgoda na program EFF z krajem, który toczy wojnę na pełną skalę, to wydarzenie bez precedensu. Wcześniejsze programy Funduszu wymagały dokładnej prognozy sytuacji makroekonomicznej, co w warunkach konfliktu zbrojnego jest niemożliwe (MFW przewiduje, że zmiana PKB Ukrainy w br. zamknie się w przedziale od -3% do +1%). Uwagę zwraca natomiast nacisk instytucji na konieczność rezygnacji z instrumentów, które Kijów wykorzystywał w pierwszym roku wojny – przede wszystkim wprowadzania nowych ulg podatkowych (wcześniej krytykowanych przez część krajowych ekonomistów jako nieuzasadnione) i nadmiernej emisji hrywny, będącej ważnym źródłem pokrywania

deficytu budżetowego w 2022 r.

- Decyzję Rady Najwyższej Ukrainy o zwiększeniu wydatków wymusiły nadmiernie optymistyczne założenia podczas przyjmowania budżetu w listopadzie ub.r. Zgodnie z nimi ostra faza działań wojennych miała trwać tylko przez pierwsze sześć miesięcy tego roku. Wprowadzone poprawki oznaczają, że władze (podobnie jak program MFW) przewidują, że wojna będzie się toczyć co najmniej do końca roku. Zmiany spowodują, że obecny deficyt zwiększy się do 1,7 biliona hrywien (ok. 46 mld dolarów), co stanowi ok. 60% wydatków budżetowych. Na razie Kijów zapewnił sobie na ten rok 18 mld euro pomocy makrofinansowej ze strony UE oraz blisko 10 mld dolarów od USA. Ponadto rząd Norwegii zapowiedział wsparcie w kwocie 7 mld dolarów (na okres pięciu lat), a Japonia – poprzez Bank Światowy – 5,5 mld dolarów, jednak nie wiadomo jeszcze, czy będzie chodzić o bezpośrednią pomoc budżetową. Choć obiecane w tym roku finansowanie z MFW nie wystarczy, aby pokryć wszystkie wydatki Kijowa, to znacząco poprawi sytuację Ukrainy. Ponadto współpraca z Funduszem powinna ułatwić uzyskanie brakujących środków od innych donatorów.

Wykres. Wydatki budżetu Ukrainy w 2023 r.

Źródło: Ministerstwo Finansów Ukrainy.